

Институт микробиологии и иммунологии имени И.И. Мечникова отпраздновал 130-летие

Одно из старейших медицинских научно-исследовательских учреждений противозидемического профиля — Государственное учреждение «Институт микробиологии и иммунологии имени И.И. Мечникова Национальной академии медицинских наук Украины» (далее — Институт) — отпраздновало 130-летний юбилей со дня основания. Этому событию была посвящена Научно-практическая конференция «Достижения и перспективы в борьбе с инфекционными заболеваниями (микробиология, ветеринария, фармация)», состоявшаяся 18–19 мая 2017 г. в Харькове.

Во время торжественной части мероприятия сотрудники Института услышали в свой адрес искренние слова поздравлений от коллег, которые за долгие годы сотрудничества стали уже добрыми друзьями работников учреждения.

Татьяна Пустовойт, заместитель председателя Харьковской областной организации профсоюза работников здравоохранения Украины, поздравила коллектив Института с юбилеем, отметив, что учреждение, носящее имя великого ученого И.И. Мечникова, знают во всем мире. Несмотря на тяжелые времена, которые в настоящее время переживает вся медицинская общественность, Институту удастся сохранять научный потенциал и двигаться вперед. Все это, по мнению Т. Пустовойт, возможно благодаря прекрасному коллективу единомышленников — людей, увлеченных наукой, которые, несмотря ни на что, остаются ей верными.

Со словами приветствия обратилась **Александра Полякова**, главный специалист Управления здравоохранения Харьковской областной государственной администрации. Она напомнила, что за годы существования Института в его стенах работали выдающиеся ученые, внесшие неоценимый вклад в разработку вакцин, сывороток и иммунобиологических препаратов против многих инфекционных заболеваний. Немало достойных исследований проводится в Институте и в настоящее время.

А. Полякова пожелала участникам конференции плодотворной работы, творческих и научных достижений, которые по достоинству оценит государство.

Людмила Овсянникова, заместитель начальника научно-координационного управления — начальник отдела координации, планирования и контроля выполнения научно-исследовательских работ НАМН Украины, отметила, что, несмотря на существующие трудности, связанные с сокращением финансирования, реорганизацией медицинской отрасли, Институт всегда может рассчитывать на поддержку НАМН Украины.

Поздравления в честь юбилея Института также прозвучали от профессора **Валентина Подгорского**, академика Национальной академии наук (НАН) Украины, директора Института микробиологии и вирусологии имени Д.К. Заболотного НАН Украины. Он пожелал коллективу Института достойно пережить трудные времена, продвигая науку вперед.

Во время торжественной части мероприятия директор и сотрудники Института получили почетные грамоты Харьковской областной организации профсоюза работников здравоохранения Украины, Управления здравоохранения Харьковской областной государственной администрации, НАМН Украины.

Рабочая часть конференции началась с выступления профессора **Николая Попова**, директора Института, рассказавшего об истории его становления и развития. Он отметил, что в настоящее время основным направлением в деятельности Института является разработка новых средств и методов диагностики, лечения и профилактики инфекционных заболеваний. Так, разработаны, изучены и внедрены в практику противомикробные средства (эктерицид, хлорофиллипт, декаметоксин, диагностический препарат лецитовителлин), новая, не имеющая аналогов в мире, вакцина против дифтерии, позволяющая предупредить заболевание, нейтрализовать патогенное действие дифтерийного токсина на организм, а также элиминировать колонизацию глотки *Corynebacterium diphtheriae*. С помощью разработанной уникальной технологии получен протекторный коклюшный препарат, который можно применять как моновакцину, ведутся разработки по новой технологии вакцины АКДС, вакцины против раневой инфекции.

В Институте активно ведутся исследования по созданию средств, предотвращающих реактивацию туберкулеза. Предполагается, что эти исследования станут базой для создания отечественной вакцины против туберкулеза. Кроме того, разрабаты-

ваються способи лабораторної діагностики листеріоза, менингококкової інфекції, легіонеллеза, коронавірусної інфекції, соєтанної з важким респіраторним синдромом (SARS), бабезіоза. Створено новий, не маючий аналогів в світі, анатоксин синєгноної палички для лікування хворих, запропоновано і успішно використовується гіперімунна антисинєгноная антиоксидантська плазма.

Н. Попов підкреслює, що за роки існування Інституту його колектив розробив і впровадив в виробництво близько 60 різних вакцин, сироваток і інших лікувальних і діагностичних імунобіологічних препаратів для боротьби з дифтерією, туберкульозом, коклюшем, гриппом, столбняком, бешенством, дизентерією, брюшним тифом, холерою, гонорейою, корью, туляремією, бруцельозом, поліомієлітом і іншими захворюваннями.

Професор **Олег Карабан**, завідувач кафедри загальної гігієни та епідеміології Харківської медичної академії післядипломної освіти, звернув увагу на актуальні питання інфекційної та неінфекційної епідеміології. За останні 10–15 років клінічні та епідеміологічні прояви багатьох інфекцій суттєво змінилися. Підтвердженням цьому є швидке розповсюдження антибіотикостійкості багатьох мікробів, що

особливо негативно сказалося на захворюваності та смертності від таких патологій, як туберкульоз, малярія, пневмококкові, стафілококкові інфекції, микст-інфекції тощо. Відмічено зниження чутливості вірусів до ряду препаратів, зростає стійкість до дезінфектантів та антисептиків. Все це, на думку доповідача, сприяє виникненню нових варіантів збудників інфекційних захворювань, зміні патогенезу цих захворювань.

О. Карабан нагадав, що, за даними Всесвітньої організації охорони здоров'я, щорічно інфекційними захворюваннями хворіють 2 млрд осіб у світі, 17 млн з них — помирають. Інфекційні захворювання по-ранішньому залишаються однією з основних причин смертності. В результаті проведення багаторічних масштабних вакцинних заходів проти основних дитячих інфекцій досягнуто суттєвого зниження захворюваності. Разом з тим показано, що при зниженні рівня охоплення вакцинацією захворюваність зростає. Тому проведення специфічної імунізації можна бо-

роться з деякими інфекційними захворюваннями, а невиконання прививочного плану, брак імунобіологічних препаратів може сприяти розвитку інфекційних захворювань. В той же час проведення широкомасштабної вакцинації дитячих інфекцій протягом багатьох років привело до біологічної змінності збудника, що, в свою чергу, змінило перебіг інфекційних захворювань. Докладчик підкреслює, що до питань імунізації слід підходити з обережністю, проводити вакцинацію тільки здоровим дітям.

О сучасному стані імунізації в Україні йшла мова в доповіді **Андрія Волянського**, завідувача кафедри клінічної імунізації та мікробіології Харківської медичної академії післядипломної освіти, завідувача лабораторії імунореабілітації Інституту. Він детально зупинився на проблемах, пов'язаних з імунізацією, серед яких антивакцинальна настроєність суспільства, недостатнє фінансування та логістичні порушення, суперечності нормативної бази, відсутність власного виробництва та наукових розробок, дуже низький рівень підготовки персоналу, проведення вакцинної профілактики.

Так, з кожним роком відзначається зниження охоплення вакцинацією (рівень охоплення вакцинацією по більшості позицій впав нижче 50%). На сьогоднішній день Україна стоїть на порозі епідемії кори, дифтерії, столбняка, спостерігається різке підвищення захворюваності коклюшем, туберкульозом.

Причинами антивакцинального руху стали негативні реакції та ускладнення у здорових осіб, брак медперсоналу в період прививочної роботи, недостатня інформованість населення про необхідність імунізації, спроби мас-медіа знизити рейтинг за рахунок подібної тематики, економічні фактори (перерозподіл сфер торгівлі з метою збагачення), зовнішні та внутрішні політичні мотиви, релігійні переконання.

Шляхами виходу з склалася ситуації, на думку А. Волянського, можуть бути прийняття закону про імунізацію, скасування повноважень ЮНІСЕФ на закупку вакцин, відновлення власного виробництва вакцин, точне фінансування прикладних наукових досліджень, проведення стратегічної інформаційної політики, регулярне підвищення кваліфікації персоналу, розробка нових підходів до вакцинної профілактики.

В часі конференції також були представлені доповіді, присвячені вивченню протигрибкової активності виробничих тиазолідинів, олигорибонуклеотидів як інструментів протиімуновірусних препаратів широкого спектра дії, місцю аутоімунізацій роду *Aerococcus* в мікробіоценозах людини та тварин, а також обґрунтуванню їх застосування як основи для створення аутопробиотиків. Учасникам заходу представили прекрасну можливість дізнатися про інноваційні методи діагностики міжнародних інфекцій, отримати нову інформацію про світових виробників засобів для діагностики інфекційних захворювань *in vitro*, застосування сучасних тест-систем для бактеріологічного експрес-аналізу сечі (дипслайдів), питальних серед.

В завершенні конференції підведено підсумки роботи та прийнято резолюцію.

Марина Колесник,
фото автора